

УДК 657:334.012.64

О. В. Чернецька,

к. е. н., доцент, доцент кафедри обліку, оподаткування та управління фінансово-економічною безпекою, Дніпровський державний аграрно-економічний університет

ORCID ID: <https://orcid.org/0000-0002-4691-636X>

Л. М. Васильєва,

д. держ. упр., професор, професор кафедри обліку, оподаткування та управління фінансово-економічною безпекою, Дніпровський державний аграрно-економічний університет

ORCID ID: <https://orcid.org/0009-0009-4551-4105>

С. В. Драницька,

здобувач ОПП "Управління фінансово — економічною безпекою" другого (магістерського) рівня вищої освіти, Дніпровський державний аграрно-економічний університет

ORCID ID: <https://orcid.org/0009-0004-1620-6369>

DOI: 10.32702/2306-6792.2025.8.83

ДІДЖИТАЛ — ІНСТРУМЕНТАРІЙ ДЛЯ ПОТРЕБ ОБЛІКУ ТА УПРАВЛІННЯ БІЗНЕС-ПРОЦЕСАМИ

O. Chernetska,

PhD in Economics, Associate Professor of the Department of Accounting, Taxation and Management of Financial and Economic Security, Dnipro State Agrarian and Economic University

L. Vasilyeva,

Doctor of Sciences in Public Administration, Professor, Professor of the Department of Accounting, Taxation and Management of Financial and Economic Security, Dnipro State Agrarian and Economic University

S. Dranytska,

Student of the "Financial and Economic Security Management" second (master's) level of higher education, Faculty of Accounting and Finance, Dnipro State Agrarian and Economic University

DIGITAL — A TOOLKIT FOR ACCOUNTING AND BUSINESS PROCESS MANAGEMENT NEEDS

Статтю присвячено аналізу діджитал — інструментарію в контексті використання для потреб обліку і управління бізнес-процесами суб'єктів підприємництва. Акцентовано на актуальності використання цифрових технологій як невід'ємної складової бізнес-діяльності будь-якого суб'єкта підприємництва в умовах динамічного зростання обсягу даних, необхідності оперативного прийняття ефективних рішень та діджиталізації бізнес-процесів. Визначено інтеграцію діджитал-інструментів у систему обліку та управління суб'єктом підприємництва як стратегічно важливий крок, який сприятиме підвищенню ефективності, зменшенню ризиків і оптимізації ресурсів. Наведено основні аргументи на користь інтеграції діджитал — інструментів для потреб обліку та управління бізнес-процесами. Наголошено на різноманітності цифрових рішень, що дозволяє суб'єктам підприємництва обрати оптимальні інструменти для діджиталізації процесів та підвищення ефективності управління. Виокремлено основні технологічні рішення для застосування в обліку та управлінні бізнес-процесами. Надано характеристику окремим цифровим інструментам та визначено напрямки їх застосування в обліку та управління бізнес — процесами суб'єкта підприємництва. Визначено пошук нових можливостей для ефективного використання діджитал-інструментів у сучасному бізнесі як перспективу подальших досліджень.

The article is devoted to the analysis of digital tools in the context of their use for accounting and business process management needs of business entities. The emphasis is on the relevance of using digital technologies as an integral part of the business activities of any business entity in the conditions of dynamic growth in the volume of data, the need for prompt and effective decision-making and digitalization of business processes. The integration of digital tools into the accounting and management system of a business entity is identified as a strategically important step that will contribute to increasing efficiency, reducing risks and optimizing resources. The main arguments in favor of integrating digital tools for accounting and business process management needs are presented, namely: automation of accounting and management, operational control and increasing efficiency, analytics and forecasting, flexibility and scalability, data security. The diversity of digital solutions is emphasized, which allows business entities to choose the optimal tools for digitizing processes and increasing management efficiency. The main technological solutions for use in accounting and business process management are identified, in particular, digital payment and accounting systems, digital platforms for accounting and reporting, automated accounting and management systems, artificial intelligence and machine learning, Big Data technology, blockchain, cloud services. A description of individual digital tools is provided and the directions of their application in accounting and business process management of an entrepreneurial entity are determined, examples of their effective synergy are given. The need to integrate digital tools into a single digital system is emphasized, which automates accounting, optimizes business process management, increases the accuracy of analytics and ensures the security of financial transactions, providing enterprises with competitive advantages and new opportunities for business development. The search for new opportunities for the effective use of digital tools in modern business is identified as a prospect for further research.

Ключові слова: діджиталізація, інструментарій, облік, управління, бізнес-процеси, суб'єкт підприємництва.

Key words: digitalization, tools, accounting, management, business processes, business entity.

ПОСТАНОВКА ПРОБЛЕМИ У ЗАГАЛЬНОМУ ВИГЛЯДІ ТА ЇЇ ЗВ'ЯЗОК ІЗ ВАЖЛИВИМИ НАУКОВИМИ ЧИ ПРАКТИЧНИМИ ЗАВДАННЯМИ

Функціонування сучасного бізнесу відбувається у високотехнологічному середовищі, що потребує застосування ефективних інструментів для формування, зберігання, аналізу даних та управління бізнес-процесами. Діджитал-інструментарій відіграє важливу роль у підвищенні ефективності прийнятих рішень, оптимізації витрат і підвищенні конкурентоспроможності суб'єктів підприємництва. Динамічне зростання обсягу даних, необхідність оперативного прийняття ефективних рішень та діджиталізація бізнес-процесів зумовлюють використання цифрових технологій, що стає невід'ємною складовою бізнес-діяльності будь-якого суб'єкта підприємництва.

Діджитал-інструментарій забезпечує автоматизацію облікового процесу, управління фінансовими потоками, електронним документообігом, оптимальною логістикою, ефективною комунікацією та багатьма іншими аспектами підприємницької діяльності. Актуальність наукового дослідження зумовлена необхідністю цифрової трансформації, яка охоплює всі

сфери бізнесу. Використання діджитал-інструментарію сприяє підвищенню ефективності управління бізнес-процесами, оптимізації ресурсів та забезпеченню конкурентних переваг. Інвестування в цифрові технології дозволяє суб'єктам підприємництва адаптуватися до динамічних змін бізнес-середовища та забезпечувати сталий розвиток в умовах глобалізації та інноваційного прориву.

АНАЛІЗ ОСТАННІХ ДОСЛІДЖЕНЬ І ПУБЛІКАЦІЙ

Вчені підтримують думку про актуальність та доцільність застосування цифрових інструментів для потреб формування та аналізу інформаційного ресурсу для потреб управління бізнес-процесами. Погоджуємось з думкою вчених Тенюх З.І. та Пелех У.В., що "інформаційний потік наразі розвивається настільки швидко, що вплив цифровізації на процеси соціально-економічного розвитку можна порівняти з ефектом від проведення промислової революції" [6]. Фахівці Ковпака А., Саух І., Павлова С. стверджують, що "в певний момент кожен управлінець стикається з необхідністю впровадження інформаційних систем для забезпечення зворотного зв'язку, вирішення пи-

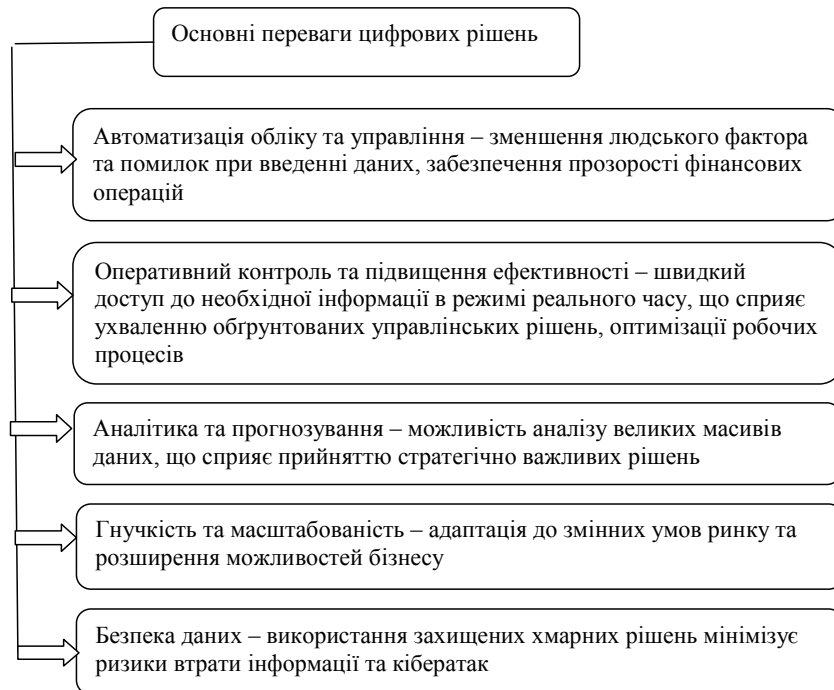

Рис. 1. Основні аргументи на користь інтеграції діджитал-інструментів для потреб обліку та управління бізнес-процесами

Джерело: сформовано авторами.

тання контролю усіх процесів, що здійснюються на підприємстві" [2].

Наукові дослідження вчених спрямовані на пошук напрямів інтеграції діджитал-інструментарію в бізнес-процеси та систему управління суб'єктів підприємництва. Фахівець Нежид Ю.С. акцентує, що "одним з напрямів інноваційного розвитку є диджиталізація системи обліково-інформаційного забезпечення, що передбачає впровадження цифрових технологій для збору, обробки, зберігання та аналізу інформації про господарську діяльність підприємства" [3]. Вчені наголошують, що "технологічні досягнення дозволяють бухгалтеру інтерпретувати та обробляти дані швидше та ефективніше, ніж будь-коли раніше" [6]. На думку фахівців Сторожук Т. М., Моргуненко А. С., актуальними стають "такі технологічні тенденції, як: перехід до іммерсивного інтернету, збільшення довіри до штучного інтелекту, використання хмарних технологій та впровадження децентралізованої архітектури і екосистем на основі блокчейну" [5].

Наукові здобутки фахівців в царині діджиталізації бізнес-процесів є досить різноманітними [1, 2, 3, 4, 5, 6], проте свідчать про зростаючу зацікавленість, актуальність та доцільність інтеграції сучасних цифрових технологій для оптимізації інформаційного забезпечення системи управління суб'єктів підприємництва.

ФОРМУЛЮВАННЯ ЦІЛЕЙ СТАТТІ (ПОСТАНОВКА ЗАВДАННЯ)

Метою статті є аналіз діджитал — інструментарію в контексті використання для потреб обліку і управління суб'єктів підприємництва.

ВИКЛАД ОСНОВНОГО МАТЕРІАЛУ ДОСЛІДЖЕННЯ

Інтеграцію діджитал-інструментів у систему обліку та управління суб'єктом підприємництва можна визначити як стратегічно важливий крок, який сприятиме підвищенню ефективності, зменшенню ризиків і оптимізації ресурсів. Використання сучасних цифрових технологій дозволяє автоматизувати рутинні процеси, підвищити точність обліку та забезпечити оперативний контроль над фінансовими та управлінськими показниками (рис. 1).

Отже, цифрові технології не лише прискорюють і покращують управлінські процеси, а й роблять їх більш точними та ефективними. Вони дозволяють бізнесу адаптуватися до змін ринку, мінімізувати ризики та створювати конкурентні переваги. Різноманітність цифрових рішень дозволяє суб'єктам підприємництва обрати оптимальні інструменти для діджиталізації процесів та підвищення ефективності управління. Вибір конкретних діджитал-інструментів залежить від специфіки бізнесу, його масштабів та стратегічних цілей. Деякі компанії віддають перевагу комплексним автоматизова-

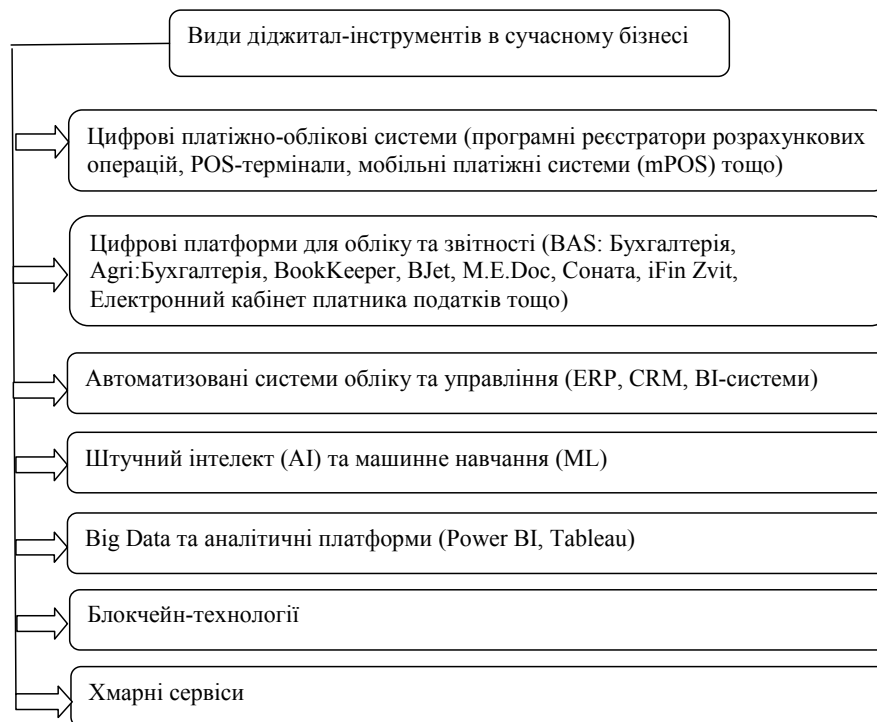

Рис. 2. Основні технологічні рішення для застосування в обліку та управлінні бізнес-процесами

Джерело: сформовано авторами.

ним системам, що охоплюють всі аспекти управління, тоді як інші використовують окремі інструменти для окремих бізнес-процесів, зокрема, бухгалтерського обліку, формування податкової звітності, бізнес-аналітики тощо. Важливою передумовою успішного застосування діджитал-інструментарію є інтеграція різних рішень у єдину систему, що дозволяє зменшити дублювання даних та підвищити ефективність роботи.

Розглянемо основні види технологічних рішень, що використовуються в сучасному бізнесі (рис. 2).

Цифрові платіжно-облікові системи відіграють важливу роль у здійсненні розрахункових операцій та відображення їх в обліку. Програмні реєстратори розрахункових операцій (ПРРО), POS-термінали, мобільні платіжні системи (mPOS) та інші цифрові рішення для обробки платежів забезпечують автоматизацію приймання платежів, сприяючи тим самим контролю за фінансовими потоками, підвищенню прозорості операцій, зменшенню ризиків фінансових порушень, оптимізації процесів обліку та забезпечуючи відповідність законодавчим вимогам. POS-термінали та мобільні платіжні рішення дозволяють бізнесу гнучко реагувати на зміни ринку, забезпечуючи клієнтам зручні способи оплати. Завдяки інтеграції з обліковими та управлінськими системами, ці

рішення значно спрощують фінансовий контроль та формування аналітичних звітів.

Цифрові платформи для обліку та звітності є невід'ємною частиною сучасного бізнесу, що забезпечують автоматизацію обліку, формування податкової та фінансової звітності. До таких платформ належать BAS: Бухгалтерія, Agri: Бухгалтерія, BookKeeper, BJet, M.E.Doc, Соната, iFin Zvit, Електронний кабінет платника податків та інші. Вони дозволяють підприємствам автоматизувати процес формування інформаційних потоків в обліку суб'єкта підприємництва, потоками, спрощуючи тим самим контроль податкових зобов'язань, а також своєчасно подавати звітність щодо діяльності до Податкової інспекції. Використання таких систем знижує ймовірність помилок завдяки уникненню людського чинника, забезпечує дотримання законодавчих норм шляхом відповідних налаштувань в програмі та спрощує взаємодію з органами контролю. Завдяки інтеграції з банківськими сервісами та іншими інформаційними системами, ці платформи також сприяють автоматизації фінансових операцій. Бухгалтерські автоматизовані програми також передбачають вбудову інструментів для аналізу економічних показників, що забезпечує формування стратегічних рішень в системі управління суб'єкта підприємства.

Автоматизовані системи обліку та управління є програмними рішеннями, що допомагають організаціям ефективно керувати ресурсами, процесами та взаємодією з клієнтами. Зокрема, ERP-системи (Enterprise Resource Planning) інтегрують усі бізнес-процеси компанії, забезпечуючи єдину інформаційну базу для обліку діяльності та управління фінансовими потоками, виробничими витратами, логістикою й персоналом. Використання ERP забезпечує автоматизацію рутинних завдань, зменшуючи кількість помилок. ERP-системи часто містять модулі для управління ланцюгами постачання, виробництвом та фінансами, тим самим підвищуючи ефективність бізнесу.

CRM-системи (Customer Relationship Management) допомагають сегментувати клієнтів, аналізувати їхні потреби та розробляти персоналізовані пропозиції, отже, орієнтовані на управління взаємовідносинами з клієнтами, що дозволяє підвищити рівень лояльності клієнтів, оскільки дозволяє швидко реагувати на їхні запити, підвищити рівень обслуговування та оптимізувати продажі. CRM-системи також інтегруються з маркетинговими платформами, що підвищує ефективність рекламних кампаній. BI-системи (Business Intelligence) використовують аналітичні інструменти для збору, обробки та візуалізації даних, дозволяють будувати прогнози на основі великих масивів даних, що особливо важливо для стратегічного планування, допомагаючи приймати обґрунтовані управлінські рішення. Вважаємо, що інтеграція ERP, CRM та BI-систем створює єдину екосистему, що значно покращує ефективність управління компанією.

Штучний інтелект (AI) є галуззю інформатики, що створює системи, здатні імітувати людський інтелект, виконуючи завдання, такі як розпізнавання мови, аналіз даних і прийняття рішень. Машинне навчання (ML) є підрозділом штучного інтелекту, що використовує алгоритми для навчання моделей на основі великих обсягів даних без явного програмування. Штучний інтелект та машинне навчання допомагають автоматично обробляти рахунки, аналізувати витрати та прогнозувати фінансові результати. Штучний інтелект вивчає продажі та взаємодію клієнтів, дозволяючи компаніям покращувати свої маркетингові стратегії. За допомогою машинного навчання можна аналізувати дані компанії, оцінювати фінансові ризики на основі багатьох факторів, допомагаючи мінімізувати втрати, та пропонувати індивідуальні рекомендації для покращення бізнес-стратегій. Чат-боти та голосові асистенти мож-

на застосовувати для автоматизації комунікації з клієнтами та внутрішнього документообігу.

Отже, штучний інтелект (AI) та машинне навчання аналізують великі обсяги інформації, прогнозують ризики, генерують точні звіти без людського втручання та дають рекомендації щодо управлінських рішень. Відзначимо, що BI-інструменти можуть використовувати штучний інтелект та машинне навчання для глибшого аналізу тенденцій ринку, допомагаючи виявити слабкі місця бізнесу та знайти шляхи для їх покращення.

Big Data — це технологія обробки великих обсягів даних, що дозволяє підприємствам аналізувати інформацію та приймати обґрунтовані рішення. У сфері обліку та управління Big Data використовується для прогнозування фінансових ризиків, оптимізації витрат та підвищення ефективності бізнес-процесів. Аналітичні платформи Power BI, Tableau дозволяють візуалізувати дані, створювати інтерактивні звіти та інтегруватися з ERP та CRM-системами, швидко обробляти великі масиви інформації та отримувати інсайти для управлінських рішень. Використання Big Data разом із Power BI та Tableau допомагає компаніям ефективніше контролювати фінансові показники, виявляти тенденції та підвищувати конкурентоспроможність.

Блокчейн — технологія забезпечує прозорість, безпеку та незмінність даних. Децентралізоване зберігання даних у блокчейні зменшує ризики втрати важливої інформації та несанкціонованого доступу. Застосування блокчейн-технології в обліку дозволяє забезпечити створення незмінних фінансових записів, що знижує ризик шахрайства та помилок, контроль за поставками, допомагаючи уникати підробок та затримок, здійснення захищених транзакцій, сприяючи підвищенню довіри між бізнес-партнерами та клієнтами, що в цілому покращує управління бізнес-процесами суб'єкта підприємництва.

Використання хмарних сервісів передбачає надання суб'єктам підприємництва доступу до інформаційних ресурсів, програмного забезпечення та сховищ даних через мережу Інтернет. Використання хмарних сховищ (Google Drive, OneDrive, Dropbox) забезпечує збереження та обмін фінансовими документами між співробітниками, спрощує процес їх підписання в он-лайн — режимі, тим самим підвищуючи ефективність операцій та створюючи можливість мінімізувати витрати й масштабувати свій бізнес. Синергія ERP- та CRM-систем, BI-ана-

літики з хмарними технологіями дозволяє інтегрувати всі бізнес-процеси суб'єкта підприємства в єдину цифрову платформу, що забезпечить централізоване управління ресурсами та приймати обґрунтовані управлінські рішення на основі аналітики в режимі реального часу.

ВИСНОВКИ І ПЕРСПЕКТИВИ ПОДАЛЬШИХ ДОСЛІДЖЕНЬ

Таким чином, сучасні цифрові платформи для обліку та управління бізнес-процесами значно скорочують час, необхідний для аналізу інформації та прийняття рішень, тому є важливим елементом ефективного фінансового менеджменту в умовах цифрової трансформації. Інтеграція ERP- та CRM-систем, ВІ-аналітики, хмарних технологій, штучного інтелекту, машинного навчання та блокчейн-рішень створює єдину цифрову систему, яка автоматизує облік, оптимізує управління бізнес-процесами, підвищує точність аналітики та забезпечує безпеку фінансових операцій, надаючи підприємствам конкурентні переваги та нові можливості для розвитку бізнесу. Пошук нових можливостей для ефективного використання діджитал-інструментів у сучасному бізнесі становить перспективу подальших досліджень.

Література:

1. Chernetska Olga, Chernetskyi Dmytro. Enterprise management system analytical tools. Economics, Entrepreneurship, Management. 2023. Vol. 10, No. 2. P. 8—16. URL: <https://eem.com.ua/uk/journals/tom-10-2-2023/analitichny-instrumentariy-sistemi-upravlinnya-na-pidpriemstvi> (дата звернення 24.03.2025 р.).
2. Ковпака А., Саух І., Павлова С. Особливості використання ERP- і CRM-систем для автоматизації управління підприємством. Економіка. Управління. Інновації. 2022. № 1 (30). URL: <https://lib.iitta.gov.ua/id/eprint/733420.pdf> (дата звернення 24.03.2025 р.).
3. Нежид Ю.С. Діджиталізація системи обліково-інформаційного забезпечення як інструмент інноваційного розвитку. Економіка та суспільство. 2024. № 60. URL: <https://economyandsociety.in.ua/index.php/journal/article/download/3606/3537/> (дата звернення 24.03.2025 р.).
4. Орехов Д. Застосування штучного інтелекту в управлінні сучасним підприємством. Економіка та суспільство. 2024. № 64. URL: <https://economyandsociety.in.ua/index.php/journal/article/download/4343/4270/> (дата звернення 24.03.2025 р.).

5. Сторожук Т. М., Моргуненко А. С. Інтеграція блокчейн-технологій в систему обліку та аналізу контрольованих операцій. Проблеми сучасних трансформацій. Серія: економіка та управління. 2024. № 12. URL: <https://reicst.com.ua/pmt/article/view/2024-12-09-03/2024-12-09-03> (дата звернення 24.03.2025 р.).

6. Тенюх З.І., Пелех У.В. Діджиталізація бухгалтерського обліку в Україні: стан та перспективи розвитку. Економіка та суспільство. 2022. № 41. URL: <https://economyandsociety.in.ua/index.php/journal/article/download/1588/1528> (дата звернення 24.03.2025 р.).

References:

1. Chernetska, O. and Chernetskyi, D. (2023), "Enterprise management system analytical tools". Economics, Entrepreneurship, Management, vol. 10, no. 2, pp. 8—16, available at: <https://eem.com.ua/uk/journals/tom-10-2-2023/analitichny-instrumentariy-sistemi-upravlinnya-na-pidpriemstvi> (Accessed 25 March 2025).
 2. Kovpaka, A., Saukh, I. and Pavlova S. (2022), "Features of using ERP and CRM systems for enterprise management automation", Ekonomika. Upravlinnia. Innovatsii, vol. 1 (30), available at: <https://lib.iitta.gov.ua/id/eprint/733420.pdf> (Accessed 25 March 2025).
 3. Nezhyd, Y.S. (2024), "Digitalization of the accounting and information support system as a tool for innovative development", Ekonomika ta suspilstvo, vol. 60, available at: <https://economyandsociety.in.ua/index.php/journal/article/download/3606/3537/> (Accessed 25 March 2025).
 4. Orekhov, D. (2024), "Application of artificial intelligence in the management of a modern enterprise", Ekonomika ta suspilstvo, vol. 64, available at: <https://economyandsociety.in.ua/index.php/journal/article/download/4343/4270/> (Accessed 25 March 2025).
 5. Storozhuk, T. M. and Morgunenko, A. S. (2024), "Integration of blockchain technology into the system of accounting and analysis of controlled operations", Problemy suchasnykh transformatsii. Seriya: ekonomika ta upravlinnia, vol. 12, available at: <https://reicst.com.ua/pmt/article/view/2024-12-09-03/2024-12-09-03> (Accessed 25 March 2025).
 6. Tenyukh, Z.I. and Pelekh, U.V. (2022), "Digitalization of accounting in Ukraine: status and development prospects", Ekonomika ta suspilstvo, vol. 41, available at: <https://economyandsociety.in.ua/index.php/journal/article/download/1588/1528> (Accessed 25 March 2025).
- Стаття надійшла до редакції 31.03.2025 р.*